

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

На тему «ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ
УСТАНОВАХ»

Виконав студент 2 курсу, групи ОПм-91а

Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Медвідь Жанна Василівна

Керівник: к.е.н., ст.викладач. Дутченко О.О.

Суми -2020 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ УСТАНОВИ	9
1.1. Методичні підходи організації обліку у бюджетній установі	9
1.2. Облікова політика як інструмент управління бухгалтерським обліком бюджетної установи	15
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос»	20
2.1. Аналіз фінансово-господарської діяльності установи	20
2.2. Організація обліку в ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос»	23
2.3. Особливості формування облікової політики ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос»	28
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ У ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос»	32
3.1. Удосконалення облікової політики в ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос»	32
3.2. Удосконалення організації обліку та його автоматизація	35
ВИСНОВКИ.....	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	43
ДОДАТКИ.....	47

ВСТУП

Ефективність організації обліку в бюджетних установах залежить та забезпечується достовірністю, точністю та своєчасністю бухгалтерської інформації.

Порівняно з бухгалтерським обліком на підприємствах, бухгалтерський облік бюджетних установ відрізняється та має свої якісні характеристики. Бюджетні установи створюються з метою здійснення діяльності щодо забезпечення виконання державою своїх основних функцій.

Фінансування бюджетних установ здійснюється за рахунок місцевого або державного бюджету. Бюджетні установи є неприбутковими організаціями, тобто не можуть здійснювати свою діяльність з метою виробництва та продажу продукції для отримання прибутку.

Бухгалтерський облік в бюджетній сфері має свої особливості, адже він спрямований на управління державними фінансовими ресурсами та забезпечує збереження майна держави. Тому ефективність функціонування бюджетних установ залежить не тільки від державної політики щодо регулювання їх діяльності, але й від правильної та ефективної організації бухгалтерського обліку.

Вітчизняні практики, такі як Ткаченко І.Т., Чечуліна О.О., Канаєва Т.В., Свірко С.В., Джога Р.Т., Атамас П. Й. та інші в своїх працях надають великого значення вивченню організації облікових процедур в бюджетних установах. Однак у рамках облікових процесів в бюджетній сфері бухгалтерський облік не є ідеальним, і необхідні значні вдосконалення та реформи, що за своїм значенням вимагає подальшого вивчення та дослідження. Потреба у вдосконаленні та недостатній рівень дослідження з питань організації та методики облікового процесу, а також постійні реформи бюджетних установ України робить цю тему актуальною та вплинули на вибір теми дипломної роботи.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є вивчення теоретичних

та практичних аспектів бухгалтерського обліку в бюджетній установі та розробка практичних рекомендацій щодо його вдосконалення.

Основні завдання при написанні магістерської роботи є:

- вивчення методології організації бухгалтерських процедур у бюджетних установах;
- з'ясування економічного значення облікової політики;
- вивчення нормативно-правової бази щодо організації облікових процедур у бюджетних установах
- оцінка та аналіз основних фінансово-економічних показників ОДЮСШ СОО ВФСТ «Колос»;
- дослідження процесу документообігу в організації;
- простеження організаційної підтримки ОДЮСШ СОО ВФСТ «Колос» процедур бухгалтерського обліку;
- розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення бухгалтерського обліку.

Об'єктом дослідження є організація та методи бухгалтерського обліку в ОДЮСШ СОО ВФСТ «Колос».

Предметом цього дослідження являються теоретичні, практичні та методологічні аспекти, пов'язані з організацією бухгалтерського обліку в бюджетній установі.

З метою вивчення організації бухгалтерського обліку в бюджетних установах в магістерській роботі застосовано методи синтезу та аналізу, індукції та дедукції, конкретизації та аналогії. Інформаційною основою дослідження є роботи вітчизняних вчених, в яких висвітлюється питань організації обліку в бюджетних установах, нормативні матеріали, казначейська та річна фінансова звітність, установчі документи та інші бухгалтерські документи ОДЮСШ СОО ВФСТ «Колос» за 2017-2019 рр.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ УСТАНОВИ

1.1 Методичні підходи організації обліку у бюджетній установі

Організація бухгалтерського обліку в бюджетній установі це насамперед керівництво обліковими процесами що містять в собі такі завдання, як складання первинної документації та облікових реєстрів, організація облікового процесу та облікової політики підприємства, відповідно до чинного законодавства.

Облік в бюджетній сфері відіграє значну роль в житті держави. Він сприяє дотриманню фінансової дисципліни, здійснює керівництво за допомогою виконання бюджету та виявляє додаткові доходи бюджету, тобто виконує свою основну функцію – раціонально розподіляє та перерозподіляє національний дохід та насамперед дотримується потрібних пропорцій в розвитку суспільства. Ще одна важлива роль обліку в бюджеті – це бюджетне планування. Адже при складанні бюджету на наступний рік беруться дані за поточні та попередні роки, тому якість бюджету залежить від достовірності цих даних.

Щоб краще зрозуміти процес організації бухгалтерського обліку в установах потрібно визначитися з термінологією бюджет та бюджетні установи, яка застосовується в державному секторі.

Бюджетні установи – це органи місцевого самоврядування, органи державної влади та інші організації, які створені у визначеному порядку та утримуються з місцевого або державного бюджету, та вони є неприбутковими [1].

Використання фінансових засобів для здійснення функцій і завдань, які виконуються відповідними органами місцевої та державної влади в рамках бюджетного періоду і здійснення яких покладено на бюджетні установи називається бюджетом [1].

В бюджетних установах до основних засад нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку відносять:

- 1) Бюджетний кодекс України [1];
- 2) Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [2];
- 3) Методичні рекомендації щодо облікової політики в суб'єкта державного сектору [3];
- 4) Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі [4];
- 5) Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про бухгалтерську службу бюджетної установи» [5].

Облік у бюджетних установах організовується відповідно до нормативно-правових документів, таких як, Типова кореспонденція субрахунків, План рахунків, Порядок складання типових форм меморіальних ордерів бухгалтерського обліку в державному секторі та багато інших.

На сьогодні керівництво над здійсненням бухгалтерського обліку несе саме держава, уповноважені на це органи влади, також керівник і головний бухгалтер бюджетної установи [6].

Можна виокремити три рівня керівництва бухгалтерським обліком бюджетних установ в Україні (табл. 1.1) [8].

Щодо нормативно-правового регулювання на зазначених рівнях. То першому рівню належить Бюджетний кодекс України, в якому зазначені права і обов'язки бюджетних установ, загальні принципи організації бюджетної системи України, основи бюджетного процесу, види порушень та відповідальність за порушення бюджетного законодавства тощо. Норми Господарського та Податкового кодексів України, Кодексу про адміністративні правопорушення також діють на даному рівні. Регулювання окремих аспектів здійснюється Трудовим, Цивільним кодексами, постановами Уряду та указами Президента та іншими законами.

Міністерством фінансів України визначає та затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку та інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання звітності.

Таблиця 1.1 Рівні керівництва бухгалтерським обліком бюджетних установ в Україні [8]

Бухгалтерський облік бюджетних установ		
1-й рівень	Кабінет Міністрів України Міністерство фінансів України Державний комітет статистики України Державна податкова служба України	Керівництво бухгалтерського обліку здійснюється на загальнодержавному рівні.
2-й рівень	Державне казначейство Галузеві міністерства Відомства та управління	Керівництво бухгалтерського обліку здійснюється на регіональному та місцевому рівні.
3-й рівень	Керівництво установи та головний бухгалтер установи	Керівництво бухгалтерського обліку здійснюється на установі.

На другому рівні Державним казначейством України визначається порядок ведення обліку та складання звітності, виконання бюджетів та розрахункових операцій бюджетних установ.

Галузеві міністерства встановлюють форми первинних документів та звітності, розробляють галузеві методичні рекомендації з ведення бухгалтерського обліку, тобто містять рекомендації, вказівки можливі варіанти обліку, які пов'язані з галузевими особливостями. На цьому рівні встановлюються інструкції, нормативні акти, рекомендації та ін., що роз'яснюють основні положення нормативні документи першого рівня.

Та на останньому рівні – накази, посадові інструкції, розпорядження

керівництва установ, положення про оплату праці та ін. Тобто третій рівень є повноваженням керівництва бюджетної установи.

Бюджетні установи – це юридичні особи. Вони мають платити податки і збори до бюджету, тому на момент створення установи в обов'язковому порядку мають зареєструватися в органах виконавчої влади, пенсійному фонді, в фонді соціальному страхування за місцем їх реєстрації та податковій інспекції. Вони проводять облік, складають звітність, сплачують податки, несуть правову відповідальність перед державою, ведуть розрахунки з персоналом, кредиторами та дебіторами та визначають результати виконання кошторису на рік [1].

При створенні бюджетна установа повинна реєструється в податкових органах за своїм місцем розташування як некомерційна установа, одразу після цього їй надається спеціальний код, він є ознакою неприбутковості.

Присвоєння ознаки неприбутковості має важливе значення для бюджетних установ, це обумовлено тим що після отримання ознаки неприбутковості установа отримує пільгу при сплаті податків (наприклад податок на прибуток, податок на додану вартість) [6].

В бюджетних установах при сплаті обов'язкових податків і зборів платежі поділяються на ті, які сплачуються за рахунок бюджетної установи (податок власників, транспортних засобів, податок на землю, та податок від надходження з продажу нерухомого майна) та платежі, які утримуються з заробітної плати працівників (податок з доходів фізичних осіб) [6].

Основна мета діяльності бюджетних установ є не отримання прибутку, а виконання функцій держави, тому такі установи відносяться до неприбуткових організацій. Згідно до пп. 133.4.2 п. 133.4 ст. 133 Податкового Кодексу України головною умовою для неприбуткових організацій є використання прибутків (доходів) лише на фінансування видатків, реалізацію, визначених установчими документами, цілей (завдань) та напрямів діяльності [13].

Законодавством України передбачено визначення доходів бюджетів, як

податкових та неподаткових надходження на безповоротній основі, які передбачені законодавством України: власні надходження бюджетних установ, плата за надання адміністративних послуг, трансферти. Доходи установ бюджетної сфери поділяються на податкові надходження (загальнодержавні податки і збори а також місцеві податки та збори), неподаткові надходження (доходи від підприємницької діяльності та від власності, адміністративні платежі та збори і доходи від некомерційної діяльності, інші неподаткові надходження), доходи від операцій з капіталом (доходи від продажу активів (основних фондів, землі, резервів і державних запасів) та трансферти (кошти, одержані від органів місцевого самоврядування, інших органів державної влади, та міжнародних організацій чи інших органів державної влади, які отримані на безповоротній основі).

Доходи, що отримані установами бюджетної сфери за надання державних послуг. Такі доходи зараховуються до спеціального фонду установи, обліковуються на спеціальних рахунках та застосовуються установою для фінансування за цільовим призначенням [1].

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку, відображення проведення всіх операцій у первинних документах, обробка документів та створення звітності протягом встановленого терміну в бюджетній установі, відповідно до п. 3 ст. 8 розд. III Закону № 996 несе керівник. Він здійснює керівництво згідно до установчих документів і відповідного законодавства [2].

Отже, щоб в установі здійснювався бухгалтерський облік, керівник впроваджує в бюджетній установі відповідний структурний підрозділ – бухгалтерську службу. Це може бути сектор, відділ, управління, департамент чи посада спеціаліста, в залежності від характеру, обсягу та складності бухгалтерського обліку.

При будь-якому розподілі обов'язків в бухгалтерській службі, основними правилами є повнота, послідовність і правильність, надання функціональних обов'язків та виконання всіх поставлених завдань.

Дотримання бюджетної дисципліни та відповідальність за організацію і ведення бухгалтерського обліку відповідно до бюджетного законодавства одразу несуть дві особи, керівник установи та головний бухгалтер [1].

Отже, в бюджетних установах бухгалтерський облік є обов'язковою формою обліку, це вміщує в себе процес реєстрації, накопичення, аналізу, передачі та зберігання інформації про фінансову та господарську діяльність установи. Дані бухгалтерського обліку застосовуються не тільки для достовірності і повноти ведення фінансового контролю в бюджетній установі, також для надання внутрішнім і зовнішнім користувачам об'єктивної, повної, якісної та правдивої інформації для досягнення ефективних управлінських рішень. Облік кошторису, а саме його виконання за видатками та доходами бюджетних установ виконується за подвійною системою, що відповідає меморіальному замовленню, реєстраційній формі або журналу замовлень.

Державний бюджет відповідно до Бюджетного кодексу України складається з двох фондів:

- загального;
- спеціального.

Кошти, які призначені для реалізації загальних функцій відносять до загального фонду. А кошти, що мають конкретно визначене призначення (у тому числі позабюджетні кошти) відносять до спеціального фонду.

До загального фонду відносять [1]:

- доходи бюджету (крім призначених для зарахування до спеціального фонду бюджету);
- видатки бюджету (здійснюються за рахунок надходжень загального фонду бюджету);
- кредитування бюджету (здійснюється за рахунок надходжень загального фонду бюджету);
- фінансування загального фонду бюджету.

До спеціального фонду відносять [2]:

- доходи бюджету, що мають цільове спрямування (включаючи власні надходження бюджетних установ);
- видатки бюджету, здійснювані за рахунок визначених надходжень спеціального фонду бюджету (включаючи власних надходжень бюджетних установ);
- кредитування бюджету, що здійснюване за рахунок конкретно визначених надходжень спеціального фонду бюджету);
- фінансування спеціального фонду бюджету.

Облік виконання кошторису за загальним та спеціальним фондами в бюджетних установах здійснюється за допомогою складання єдиного балансу за планом рахунків для бюджетного сектору. За винятком, якщо бюджетна установа має велике допоміжне виробництво – допоміжне сільське господарство, або майстерню, або освітні програми, переведені на економічний розрахунок (мають рахунки в банках і незалежний баланс), то останні ведуть облік відповідно плану рахунків виробничих (сільськогосподарських, промислових, та інших) підприємств.

1.2 Облікова політика як інструмент управління бухгалтерським обліком бюджетної установи

Бюджетні установи мають особливості в організаційно-правовій формі та діяльності, це впливає на ведення бухгалтерського обліку та його організацію. Однак, суб'єкти господарювання не звільняються від загальних вимог організації ведення обліку та використання облікової політики.

Маємо зазначити, що необхідність оптимізації діяльності в державному секторі в теперішніх умовах потребує використовувати облікову політику, як засіб підвищення ефективності організації обліку. Так як згідно до Закону України облікова політика повинна бути в будь-якій вітчизняній установі та з

будь-якою формою власності і організаційно-правовою формою, як сукупність методів, процедур та принципів, які призначені для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності.

Облікова політика є насамперед способом нормативно-правового регулювання господарських, фінансових та економічних відносин з боку недержавних інституцій, державних органів чи держави. При складанні облікової політики обов'язково треба враховувати з якого бюджету здійснюється фінансування організації: (місцевого чи обласного), суб'єкта державного сектору та його рівень в ролі розпорядника бюджетних коштів, рівень матеріального забезпечення установи, специфіку функціонування установи тобто галузь надання послуг, види діяльності та його обсяги кількість працівників [27].

На основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку визначають облікову політику в державному секторі. В розпорядчому документі мають бути встановлені методи оцінки, види сегментів, процедури, їх пріоритетність, облік що застосовується суб'єктом державного сектору та його порядок. Також послідовність застосування обраної політики вимагають облікові регламенти, задля можливості порівняння інформації звітності [4].

Метою наказу про облікову політику є відтворення єдиних правил ведення обліку та складання звітності. Ці правила повинні бути обов'язковими для всіх установ і повинні гарантувати та захищати інтереси користувачів.

Суб'єктами регулювання облікової політики виступають [3]:

- 1) Верховна Рада України;
- 2) Кабінет Міністрів України;
- 3) Національний банк України
- 4) Міністерство фінансів України;
- 5) Державна казначейська служба України;
- 6) міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, які діють

в межах своїх повноважень.

До основних способів регулювання облікової політики відносять [3]:

- розробка основних нормативно-правових актів щодо ведення обліку та складання звітності;
- розробка пропозицій удосконалення системи підвищення кваліфікації бухгалтерів;
- розробка альтернативних рішень облікових проблем в рамках національних П(С)БОДС;
- регламентація єдиних концептуальних основ (принципів) організації та ведення обліку.

Методичні рекомендації облікової політики суб'єкта державного сектору – це основний документ, в цьому документі наведено правила формування облікової політики в бюджетних установах.

Рекомендації містять такі елементи[3]:

- 1) порядок ведення бухгалтерського обліку;
- 2) розподіл транспортно-заготівельних витрат;
- 3) порядок аналітичного обліку запасів;
- 4) визначення середньозваженої собівартості запасів;
- 5) одиницю аналітичного обліку запасів;
- 6) методи оцінки вибуття запасів;
- 7) кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку;
- 8) періодичність нарахування амортизації;
- 9) строки корисного використання груп (основних засобів, та нематеріальних активів).

Структура і зміст представлена такими пунктами як[3]:

1. Положення щодо організації обліку:

1.1. Ким здійснюється облік.

1.2. Перелік посадових осіб, які мають право другого підпису (крім головного бухгалтера).

1.3. Визначені посадовими інструкціями та Типовим положенням обов'язки та права головного бухгалтера

1.4. Перелік осіб, що мають право проводити господарські операції.

1.5. Відповідальність працівників та бухгалтера.

1.6. Нормативно-законодавче забезпечення облікових процесів.

1.7. Порядок фактичної та формальної перевірки первинної документації.

1.8. Меморіально-ордерна форми її опис та виконання кошторису бюджетної установи.

1.9. Перелік посадових осіб, які користуються бланками суворого обліку та яким надається право видачі та одержання товарно-матеріальних цінностей і графік документообігу – додатки до наказу про облікову політику.

2. Ведення бухгалтерського обліку:

2.1. Загальні принципи обліку та звітності.

2.2. Склад звітності за періодами.

2.3. Класифікація витрачання коштів, планування, видатків.

2.4. Цілі облікової політики.

2.5. Облік контролю операцій та методи їх оцінки;

2.6. Проміжні та звітні облікові періоди.

Склад інвентаризаційної комісії, відомість строків корисного використання активів, робоча схема кореспонденції субрахунків обліку, порядок відкриття аналітичних рахунків, робочий план субрахунків обліку, представлені в якості додатків до наказу [3].

Графік документообігу державної установи є дуже важливим та корисним додатком до облікової політики. В ньому визначаються відповідальних осіб та дату складання документів, форми, порядок, строки зберігання документів, їх передачі до архіву тощо.

Головний бухгалтер бюджетної установи має такі обов'язки, як формування та коригування змін облікової політики установи, він може

створити і запропонувати керівництву власні рекомендації і методику щодо облікової політики. Рекомендації можуть стосуватися організації документообігу в бюджетній установі та методики складання, специфіки підготовки до складання та подання звітності, введення в дію і застосування додаткових рахунків, змін в обліковій політиці установи згідно з її основних функцій та ін. [3].

Обрана установою облікова політика потребує застосування усіма її відділами, філіями, підрозділами та представництвами незалежно від їх місцезнаходження. Саме так головні розпорядники бюджетних коштів реалізують своє право на застосування принципу єдності бюджетної системи, це забезпечує єдність облікових процедур. Водночас керівник установи здійснює керівництво, контролюючи дотримання вимог бюджетного законодавства з бухгалтерського обліку, бюджетування та фінансової звітності бухгалтерською службою бюджетної установи, яка підпорядковується вищестоящим органам державної влади [7].

Отже, облікова політика визначається основні аспекти в діяльності державних установ, вона дає змогу ефективно та правильно сформувати систему бухгалтерського обліку, вона є обов'язковою умовою і невід'ємною складовою в процесі формування системи бухгалтерського обліку в бюджетній сфері.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ОДСЮСШ СОО ВФСТ «КОЛОС»

2.1. Аналіз фінансово-господарської діяльності установи

Обласна дитячо-юнацька спортивна школа Сумської обласної організації Всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства «Колос» АПК – (надалі – ОДЮСШ СОО ВФСТ «Колос») – є профільним позашкільним навчальним закладом фізичної культури і спорту, який забезпечує у позаурочній та поза навчальний час пошук, розвиток та підтримку обдарованих вихованців, створення необхідних умов для максимальної реалізації їх здібностей в обраному виді спорту, що в основному порядку визнані в Україні та для підготовки резерву національних збірних команд, змістовному відпочинку та дозвілля повноцінного оздоровлення та загартування, формування здорового способу життя виконавців ДЮСШ засобами фізичної культури і спорту знаходиться у функціональному підпорядкуванні Сумської обласної організації Всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства «Колос» Агропромислового комплексу України.

Дитячо-юнацька спортивна школа – є юридичною особою, профільним позашкільним навчальним закладом фізичної культури та спорту, метою діяльності якої є сприяння розвитку спорту в Сумській області.

Обласна дитячо-юнацька спортивна школа Сумської обласної організації Всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства «Колос» АПК створена 23.05.1997 року та знаходиться за адресою: м. Суми, вул. Ярослава Мудрого, 69. Код ЄДРПОУ 23051402.

Загальна чисельність працівників дитячо-юнацької спортивної школи становить 18 штатних одиниць.

Спортивна школа є закладом, діяльність якої направлена на виконання

соціально-важливих функцій і не переслідує мети отримання прибутків. Школа здійснює фінансово-господарську діяльність на основі поєднання бюджетних коштів та спонсорської допомоги.

ОДЮСШ СОО ВФСТ «Колос» є одержувачем бюджетних коштів, що згідно Бюджетного кодексу України трактується як суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету [1].

Фінансування видатків спортивної школи здійснюється за рахунок:

1. Місцевого бюджету;
2. Коштів засновника, у відповідності з нормативами витрат, затвердженими місцевими органами державної адміністрації.

Бюджет Дитячо-юнацької спортивної школи складається з загального фонду, розподіл доходів і видатків якого здійснюється згідно зі встановленою класифікацією. У разі зміни кошторису загального фонду головним розпорядником надається довідка про зміни до кошторису та плану асигнувань, яка за погодженням з фінансовим управлінням подається до Державної казначейської служби за місцем обслуговування.

У діяльності будь-якого бюджетної установи однією з ключових і важливих дій є проведення аналізу економічних показників. Цей аналіз слід проводити раз на рік на всіх етапах планування та реалізації виконання кошторису видатків, щоб визначити ефективність та доцільність витрачання бюджетних коштів та знайти шляхи оптимізації та раціонального використання коштів.

Згідно чинного законодавства України, одержувачами бюджетних коштів складається наступна фінансова звітність: «Звіт про надходження та використання коштів загального фонду», «Звіт про надходження та використання інших надходжень спеціального фонду», «Звіт про заборгованість за бюджетними коштами (додатки Б, В, Г).

Проаналізуємо видатки загального фонду Дитячо-юнацької спортивної школи на основі Форми № 2 «Звіту про надходження та використання коштів загального фонду» за 2017-2019рр. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Фактичні видатки загального фонду ОДЮСШ СОО ВФСТ «Колос» за 2017-2019рр.

Статті видатків	Рік		
	2017	2018	2019
Кошторисні видатки, грн.	1 065 352,00	1 981 664,00	2 383 361,00
Касові (фактичні) видатки, грн.	1 065352,00	1 981663,48	2 383 359,95
Виконання плану асигнувань, %	100	100	100
Відхилення кошторисних видатків від попереднього року, грн.	-	916312	401697
Відхилення кошторисних видатків від попереднього року, %	-	86%	20%
Відхилення касових видатків від попереднього року, грн.	-	916 311,48	401 696,47
Відхилення касових видатків від попереднього року, %	-	86%	20%

За аналізований період 2017-2019 рр. відбулося зростання кошторисних видатків ОДЮСШ СОО ВФСТ «Колос» на загальну суму 1 318 009 грн., в тому числі: у 2019 році у порівнянні з 2018 роком склало 401 967 грн., а у 2018 році – 916 312 грн.

В результаті проведеного аналізу встановлено, що відбувається стовідсоткове виконання плану асигнувань та фінансування запланованої діяльності спортивної школи.

Це може свідчити про ефективність планування та раціональність використання бюджетних коштів, зацікавленість громади в існуванні даного закладу з метою реалізації державної політики з розвитку фізичної культури та спорту.

2.2. Організація обліку в ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос»

Ведення бухгалтерського обліку в установі проводиться згідно Бюджетного кодексу України від 02.12.2010 р., № 2456-УІ ст.56, затвердженого наказом Міністерства Фінансів України № 214 від 21.02.2011 р., Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-IV від 16 липня 1999 року, «Типового положення про бухгалтерську службу бюджетної установи», затвердженого Постановою Кабінету міністрів України від 26.01.2011 р. № 59.

Для ведення бухгалтерського обліку в досліджуваній установі застосовується План рахунків, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.12.2013 р. №1203 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі» (зі змінами) [14].

Головний бухгалтер установи користується типовою кореспонденцією субрахунків бухгалтерського обліку, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2015 р. №1219.

Схематичне зображення впорядкування інформації про господарські операції в Обласній дитячо-юнацькій спортивній школі Сумської обласної організації Всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства «Колос» АПК наведено на рис. 2.1.

В установі застосовують меморіально-ордерну систему обліку господарських операцій. Форми меморіальних ордерів встановлено та затверджено Наказом Міністерства фінансів України №755 від 08.09.2017 року «Про затвердження типових форм меморіальних ордерів, інших облікових реєстрів суб'єктів державного сектору та порядку їх складання» [27].

Облікові реєстри в установі, а саме меморіальні ордери, відіграють важливу роль у складанні фінансової звітності, адже є носіями інформації з первинних документів та ведуться українською мовою.

Рис. 2.1 – Схема впорядкування інформації про господарські операції в ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос»

Первинні документи складаються в момент здійснення операції або після її закінчення та подаються до бухгалтерії згідно затвердженого в установі та закріпленого в обліковій політиці Графіку документообігу.

Працівники установи (матеріально-відповідальні особи, відповідальні за оформлення первинних документів) повинні дотримуватися порядку та терміну їх оформлення та подання.

Дані реєстрів обліку майна підприємства, інших облікових реєстрів і додаткових довідок відображаються в Головній книзі установи, що є підставою для складання фінансової звітності.

Первинні документи складаються в момент здійснення операції або після її закінчення та подаються до бухгалтерії згідно затвердженого в

установі та закріпленого в обліковій політиці Графіку документообігу.

Працівники установи (матеріально-відповідальні особи, відповідальні за оформлення первинних документів) повинні дотримуватися порядку та терміну їх оформлення та подання.

Дані реєстрів обліку майна підприємства, інших облікових реєстрів і додаткових довідок відображаються в Головній книзі установи, що є підставою для складання фінансової звітності.

Аналітичний облік руху товарно-матеріальних цінностей відображається:

- у відомостях обліку залишків матеріалів у кількісно-сумарному виразі;
- у картках складського обліку в кількісному виразі.

Інвентаризація активів і зобов'язань проводиться перед складанням річної фінансової звітності станом на 01 листопада поточного року, у разі зміни матеріально відповідальної особи та при встановленні фактів розкрадань. Для проведення інвентаризації в установі створена постійно діюча комісія.

Оформлення та ведення касових операцій у національній валюті України, проводиться згідно постанови Національного банку України від 15.12.2014 р. №637. Використання одержаної готівки відбувається суворо за цільовим призначенням. Заборонено використання коштів, які надходять до каси за надані послуги або з інших джерел готівкою, без попереднього зарахування на рахунки установи. Приймання та видача грошових коштів виконується на підставі прибуткових та видаткових касових ордерів.

Облік чекових книжок (грошових документів) у національній валюті проводиться з використанням бланків суворої звітності (типових форм первинного обліку).

З метою посилення контролю за касовою дисципліною один раз на квартал проводиться раптова ревізія каси.

Для визначення основних засобів та інших необоротних матеріальних і

нематеріальних активів, визначення терміну корисного використання об'єктів, введення в експлуатацію та нарахування зносу наказом ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос» створена постійно діюча експертна технічна комісія.

Нарахування амортизації (зносу) на основні засоби проводиться за прямолінійним методом на синтетичній основі шляхом нарахування на дату балансу один раз на рік. Для визначення строків корисного використання груп основних засобів приймаються строки корисного використання груп основних засобів, визначені НП(с)БОДС та Методичними рекомендаціями щодо облікової політики суб'єкта державного сектору, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 р. №11.

Облік та списання основних засобів здійснюється згідно національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», затвердженого наказом Мінфіну від 12.10.2010 №1202 та Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору, затверджених Наказом Міністерства фінансів України 23.01.2015 року №11.

Документальне оформлення прийняття, переміщення, вибуття необоротних активів здійснюється за типовими формами, які визначені наказом Держкомстату та Головного управління Держказначейства від 02.12.97 р. №125/70.

Службові відрядження працівників досліджуваної установи та осіб, що приймають участь у спортивних змаганнях здійснюються з дотриманням вимог Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 року № 59.

Звіт про відрядження працівників установи складається за формою, затвердженою наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, та Порядку його складання» від 28.09.2015 року №841.

В обліковій політиці установи закріплено перелік документів, які

використовуються для раціональної організації ведення бухгалтерського обліку у спортивній школі (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Перелік документів за функціональним спрямуванням

№ п/п	Функціональне спрямування документів	Перелік документів
1.	Кадрові документи	Графік відпусток;
		Проекти наказів із кадрових питань, із господарської діяльності;
		Табель обліку використання робочого часу;
2.	Документи, пов'язані з матеріальним забезпеченням установи	Договір на придбання товарів (надання послуг, виконання робіт);
		Акт звірки з контрагентами;
3.	Планово-фінансові документи	Кошторис на бюджетний рік та інші планові документи;
4.	Документи, пов'язані з реєстрацією зобов'язань	Договір на придбання товарів (надання послуг, виконання робіт);
		Реєстри зобов'язань;
5.	Банківські документи	Платіжні доручення;
		Заявка на видачу готівки;
		Касовий чек;
6.	Касові документи	Прибутковий та видатковий касовий ордер;
		Видаткова відомість;
		Розрахунок витрат на відрядження.

В процесі ведення бухгалтерського обліку та обліку господарських операцій, окрім фінансової документації, документообіг спортивної школи включає в себе наступні види документів:

- списки спортсменів-учнів, затверджені наказами на навчальний рік;
- штатний розклад;
- книга наказів;
- табель обліку робочого часу працівників школи;
- журнали обліку роботи тренерів-викладачів;

- річні плани навчально-тренувальних занять та індивідуальні плани спортсменів, груп спортивного удосконалення;
- плани навчально-тренувальних занять;
- особисті справи працівників;
- особисті картки спортсменів по формі згідно з внутрішнім положенням спортивної школи;
- розклад занять, затверджений директором установи.

В Обласній дитячо-юнацькій спортивній школі Сумської обласної організації Всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства «Колос» облікові реєстри ведуться в ручному режимі, за допомогою програми Excel.

ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос» використовує програмне забезпечення:

- «М.Е.Дос» для подачі звітності до фіскальної служби та органів статистики, Пенсійного фонду України та Фонду соціального страхування;
- «Є-Звітність» використовується для подачі звітності до органу Державної казначейської служби України;
- «Merega-M (PAYMENTS)» – для дистанційного обслуговування «Клієнт казначейства – казначейство».

Таким чином, ведення обліку в установах бюджетної сфери є дуже серйозним, важливим та об'ємним процесом, тому це вимагає від установ дотримання в своїй роботі таких принципів, як точність та правдивість. Тому ведення обліку в бюджетних установах регламентується з боку держави значною кількістю законодавчих та нормативних актів.

2.3. Особливості формування облікової політики ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос»

Організація та методика ведення бухгалтерського обліку значною

мірою залежать від облікової політики, прийнятої установою чи організацією. Необхідною умовою діяльності установи є наявність Положення про облікову політику та нормативних актів, що стосуються облікової політики установи, розроблених у відповідності до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Міністерство фінансів України видало окремий наказ, яким затверджуються основні складові облікової політики установ, компаній чи організацій.

Під визначенням облікової політики розуміється сукупність принципів, методів і процедур, які компанія або організація може використовувати для підготовки та подання фінансової та бюджетної звітності [2].

Незважаючи на те, що Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» застосовується до всіх юридичних осіб, які функціонують в Україні та створені відповідно до закону (незалежно від форми власності та організаційно-правових форм), для бюджетних установ, які є неприбутковими організаціями потрібно впровадити розробку окремих вимог щодо формування облікової політики.

Облікова політика всіх суб'єктів господарювання призначена для ефективної організації бухгалтерського обліку та надає управлінському персоналу важливу та необхідну інформацію для складання фінансової звітності про економічну діяльність і економічний стан установи та іншої звітності.

Бюджетні установи не мають можливості вибору методів оцінки та визнання активів і методів їх амортизації та відповідно до всього повинні розробляти свою облікову політику згідно до затверджених Державним казначейством України та Міністерством фінансів інструкцій. В цих інструкціях не передбачені альтернативні варіанти розроблення облікової політики та ведення бухгалтерського обліку, на відміну від інших суб'єктів господарювання, які можуть вибрати метод оцінки активів та організації обліку витрат, а також можуть вибрати зручну форму для ведення

бухгалтерського обліку та обрати інші методи бухгалтерського обліку найбільш прийнятним та зручним способом.

Але незважаючи на це, бюджетні установи мають потребу в розробленні своєї облікової політики та організації ведення бухгалтерський облік належним чином. Важливість та необхідність формування облікової політики для бюджетних установ визначається основним для бухгалтерського обліку в бюджетних установах Законом №996.

Зрештою, на ведення бухгалтерського обліку бюджетних установ впливає характерна підпорядкованість цих установ вищестоящим організаціям (застосування єдиного підходу щодо організації обліку, підготовки та подачі звітності).

Отже, наказ про облікову політику для підпорядкованих установ розробляється та доводиться розпорядником вищого рівня та визначається як основний внутрішній документ, щодо регулювання принципів та методів ведення бухгалтерського обліку.

У Наказі про облікову політику закріплено раціональну організацію бухгалтерського обліку та досягнення основної мети облікової політики установи (контроль за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів). В обліковій політиці відображаються важливі організаційні питання, які включають:

- визначення організаційної форми бухгалтерського обліку;
- визначення робочого плану рахунків установи з відповідним виділенням облікових груп для ведення аналітичного обліку;
- розроблення та встановлення графіку документообігу;
- розроблення та затвердження умов проведення інвентаризації;
- визначення переліку осіб, уповноважених підписувати фінансові документи та інші документи;
- визначення переліку осіб які входять до комісій (інвентаризації, списання та оприбуткування матеріальних та необоротних

матеріальних активів;

- розроблення Положення про зберігання первинних документів.

Крім того, наказ щодо облікової політики досліджуваної установи включає інші питання, пов'язані з обліком та плануванням фінансово-господарської діяльності Сумської обласної організації Всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства «Колос» АПК та здійсненням контролю за діяльністю установи.

Таким чином, облікова політика є елементом управління установою, що дає змогу керівництву приймати більше раціональних рішень, виконувати контроль за цільовим використанням усіх засобів, які передбачені кошторисом, аналізувати роботу установи.

На основі правильно сформованої облікової політики бюджетні установи мають змогу виявити небажані витрати, що підвищить ефективність господарської діяльності та використання бюджетних коштів [30].

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В ОДСЮСШ СОО ВФСТ «КОЛОС»

3.1. Удосконалення облікової політики ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос»

Зміни в організації обліку бюджетних установ в Україні мають стратегічний характер. Це обумовлено тим, що вони здійснюються на фоні зміни суспільного та політичного ладу та потребують створення на державному рівні абсолютно нової системи.

Спортивна школа «Колос» є закладом, який забезпечує підготовку спортсменів у різних видах спорту, тому періодично відбувається закупівля спортивного інвентарю індивідуального використання. Чинним законодавством, зокрема, нормами Порядку № 994 [29] встановлено строк корисного використання спортивного інвентарю, в залежності від користувачів (вихованці, тренери). На нашу думку, для покращення обліку та з метою оперативного контролю, облікова політика установи повинна передбачати використання по рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи» не лише субрахунків, а й таких аналітичних рахунків: 11131 «Спортивний інвентар для вихованців» та 11132 «Спортивний інвентар для тренерів».

З активізацією глобалізаційних процесів в економіці та розвитком інформатизації держави виникають обов'язки розпорядників та одержувачів бюджетних коштів оприлюднювати інформацію щодо їх використання.

Відбувається переосмислення підходів щодо обробки, опрацювання, оприлюднення та використання інформації. Так, ЗУ «Про відкритість використання публічних коштів» встановлено перелік суб'єктів, які повинні в обов'язковому порядку оприлюднювати інформацію про використання публічних коштів: розпорядники та одержувачі коштів; органи Пенсійного фонду; фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування;

суб'єкти господарювання державної та комунальної власності [31].

Публічні кошти – кошти державного та місцевих бюджетів, кошти Національного банку України, державних цільових фондів та кошти суб'єктів господарювання державної та комунальної власності [31].

Для кожної групи суб'єктів чинним законодавством визначено перелік інформації, що підлягає оприлюдненню на веб-порталі «Є-Data».

У зв'язку з тим, що досліджувана установа є одержувачем бюджетних коштів наведемо зміст інформації, що підлягає оприлюдненню одержувачами бюджетних коштів: обсяги бюджетних призначень; обсяги витрат та наданих кредитів; інформація про укладені договори (предмет договору, вартість, ціна, строк дії, обсяг платежів тощо); інформація щодо стану виконання договорів (предмет договору, виконавець, вартість, ціна, обсяг платежів тощо); кількість службових відряджень з обсягом витрат на них [31].

Чинним законодавством встановлено:

1. обов'язковість щоквартального оприлюднення інформації за затвердженими формами та форматами даних та визначено терміни виконання – не пізніше як за 35 днів після закінчення звітного періоду;
2. адміністративну відповідальність керівника за наступні порушення:
  - не оприлюднення інформації;
  - оприлюднення недостовірної та неповної інформації;
  - несвоєчасність оприлюднення інформації [31, 32].

Аналіз облікової політики ОДЮСШ «Колос» показав невисвітленість у Положенні про облікову політику установи питань щодо оприлюднення інформації про використання публічних коштів. При цьому, інформація на веб-порталі «Є-Data» розміщується та оновлюється в режимі реального часу.

Тому з метою уникнення порушень та у зв'язку з оприлюдненням інформації на постійній основі вважаємо за потрібне ввести в документообіг первинних документів ОДСЮСШ «Колос» доповнень щодо висвітлення

інформації про використання публічних коштів. Узагальнення запропонованого зазначено у табл.3.1.

Таблиця 3.1 – Порядок оприлюднення інформації про використання публічних коштів на веб-порталі «Є-Data»

Найменування документа		Відповідальна особа	Граничний термін виконання
Звіти щодо обсягів бюджетних призначень	Звіт про надходження та використання коштів загального фонду (форма №2)	Співробітник установи	до 35 днів після закінчення звітного періоду
Звіти щодо обсягів витрат	Звіт про заборгованість за бюджетними коштами (форма №7)		
Інформація про укладені договори за звітний період	Дані про контрагента, вартість договору, ціна одиниці товару, робіт, послуг		
Інформація щодо стану виконання договорів, укладених у попередні звітні періоди	Фактичні документи щодо виконанні умов договору (накладні, акти наданих послуг, акти приймання/передачі виконаних робіт		
Кількість службових відряджень з обсягом витрат на них	Зазначення кількості відряджень, у тому числі, закордонних		

Відповідальна особа за оприлюднення інформації – співробітник установи, визначається наказом по установі.

Обов'язковість проведення протягом року оприлюднення інформації щодо використання публічних коштів Сумської обласної організації Всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства «Колос» на єдиному веб-порталі «Є-Data» зі встановленням виконавця, відповідального за зазначене дозволить зменшити вірогідність виникнення правопорушень та проводити діяльність установи у правовому полі України.

3.2. Удосконалення організації обліку та його автоматизація

На сьогоднішній день на ринку IT-послуг є велика кількість програмних продуктів, що допомагають автоматизувати облік, але більшість з них не відповідає всім нормам ведення обліку в бюджетній сфері та має певні недоліки. Нерідко можна спостерігати ситуацію, коли установа нібито має програмне забезпечення з автоматизації обліку, за його обслуговування сплачуються кошти, але на практиці неавтоматизованою залишається значна кількість процесів. Такий стан негативно впливає на роботу бухгалтерів та оперативність підготовки облікової інформації. Тому створення альтернативного програмного продукту з бухгалтерського обліку та складання звітності, дає змогу інтегрувати подання звітності до облікової системи Казначейства і системи фінансової звітності в електронному виді та таким чином у перспективі може покращити ефективність роботи бухгалтерів [33].

Для того, щоб модернізувати облік в державному секторі необхідно сформувати єдину нормативно-правову базу, яка буде адаптована до: міжнародних вимог та норм, удосконалити методологію обліку та складання звітності, впроваджувати інформаційні технології. Ці напрями удосконалення бухгалтерського обліку в установах забезпечують виконання планових показників бюджету та визначають напрями бюджетного фінансування, забезпечують використання фінансових ресурсів і збереження коштів фондів.

Облік в обласній дитячо-юнацькій спортивній школі Сумської обласної організації Всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства «Колос» не автоматизовано, це значно впливає на стан облікового процесу установи. Усі розрахунки бухгалтерського обліку здійснюються в «ручному режимі» за допомогою використання програми Microsoft Excel. Основними недоліками даної програми вважається незручність через те, що робота у даному програмному продукті займає багато часу на здійснення і перевірку всіх розрахунків, адже усі розрахунки потребують максимальної точності.

Зважаючи на існуючу систему організації обліку в досліджуваній установі вважаємо доречним запропонувати впровадження автоматизації обліку в спортивній школі. Адже це допоможе поліпшити обліковий процес та під час проведення господарської діяльності удосконалить організацію бухгалтерського обліку.

Тому буде доцільно знайти саме такий програмний продукт, який буде відповідати всім вимогам ведення бухгалтерського обліку. Програмний продукт повинен вміщувати в собі весь функціонал (від обліку первинних документів до формування та подання всіх видів бухгалтерської звітності), який необхідний для автоматизованого бухгалтерського обліку. Основною метою продукту має бути повна автоматизація системи обліку та зосередження всіх необхідних документів в одній базі, а також можливість перенесення їх до інших програм.

Застосування такої програми допомогло б установі використовувати раціональніше робочий час працівників, адже вся б необхідна інформація вміщувалося б в одній програмі.

Можливість використання зовнішніх документів, створених у різноманітних бухгалтерських програмах та в інших стандартних програмах Microsoft Office є однією з важливих умов при впровадженні автоматизації обліку в ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос».

З вищезазначеного виходить, що установі необхідна повноцінна комп'ютерна програма, яка допомагала б автоматично здійснювати бюджетне планування, управлінський і фінансовий контроль, вести бухгалтерський облік та сприяти безпечному управлінню інформацією, яка міститься в базі, адже будь-який програмний продукт може бути ризикованим і незахищеним. Тому при виборі програми необхідно враховувати цей важливий фактор. Але як правило, в наш час програми розроблені за новітніми інформаційними технологіями та є більш досконалими. Такі функціональні та технічні вимоги є обов'язковими, вони потребують наявності в програмі, яка буде використовуватися установою, за

умови впровадження автоматизації обліку в даній спортивній школі. Адже, щоб отримати ефективну та дієву систему організації бухгалтерського обліку потрібно дотримуватися всіх вищезазначених вимог.

На сьогоднішній день в Україні можемо виділити досить багато програм для ведення бухгалтерського обліку в бюджетній сфері, наприклад таких, як: «FIT – Бюджет», «MASTER: Бухгалтерія», «Дебет Плюс» та «М.Е.Дос».

Немає однозначної відповіді, яка з програм є кращою, але на наш погляд, найбільш прийнятною для ведення бухгалтерського обліку в Обласній дитячо-юнацькій спортивній школі Сумської обласної організації Всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства «Колос» є програмний продукт, пристосований до роботи бюджетних установ в умовах постійної зміни законодавства – система «Дебет Плюс».

Програмний продукт «Дебет Плюс» розроблений та впроваджений на території України.

Система «Дебет Плюс» – це програмний комплекс, який призначено для ведення всіх видів обліку в бюджетній установі на локальному рівні. Використання цієї платформи дає змогу оптимізувати роботу бухгалтерської служби та полегшити ведення бухгалтерського обліку.

Робота в програмі «Дебет Плюс» дозволяє вести кадровий, бухгалтерський та фінансовий облік всім організаціям чи установам, що фінансуються державою.

Ця програма розрахована для організації обліку одержувачами бюджетних коштів, яким є досліджувана установа – ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос».

Програма має широкі можливості з ведення обліку в бюджетних установах. Це являє собою великий програмний комплекс, що складається з таких підсистем:

- облік зарплати та кадрів (автоматизований розрахунок сум лікарняних та відпускних після занесення наказу; створення

- тарифікації; розрахунок утримань та відрахувань за різними джерелами фінансування (загальний та спеціальний фонди); формування в різних формах «Довідки про середню заробітну плату» створення платіжної відомості з виплати заробітної плати);
- облік банківських операцій (формування за договорами; звіту; внесення наданих послуг або договорів купівлі-продажу з можливістю експорту їх в Є-Дату тощо);
  - бюджетне планування (планування фінансів; формування фінансової та бюджетної звітності в електронному вигляді; формування казначейської звітності (довідки що зазначають зміни до кошторису, план асигнувань, розрахунки до кошторису, зведення показників спеціального фонду та інші).

Щоб встановити програмне забезпечення «Дебет Плюс» та повністю автоматизувати облік у спортивній школі «Колос» організація повинна сплатити на одне робоче місце 9900,00 гривень та сплачувати кожен місяць 1380 гривень за обслуговування (перші 3 місяці безкоштовно), це не є досить великою сумою, якщо порівнювати з використанням інших програм.

Враховуючи вимоги сьогодення до функціональних обов'язків бухгалтерів бюджетних установ, у зв'язку з вимогами чинного законодавства щодо відкритості використання публічних коштів [31], відбувається значне збільшення обсягу робіт, що викликає необхідність розгляду питання щодо введення додаткової штатної одиниці.

Таблиця 3.2 – Видатки на заробітну плату 1 працівника ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос»

Показник	Розмір економії	
	За 1 місяць	За 1 рік
Видатки на заробітну плату, грн.	5000	60000
Нарахування на заробітну плату (ЄСВ 22%), грн.	1100	13200
Разом, грн.	6600	73200

Сума загальної економії бюджетних коштів після впровадження програмного забезпечення «Дебет Плюс» з вартістю використання за перший рік (вартість платформи та оновлення, а в подальшому лише оновлення) у 22320 грн., становить 50880 гривень на рік, у порівнянні з поточними видатками Сумської обласної організації Всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства «Колос».

Впровадження програми «Дебет Плюс» може не тільки полегшити роботу бухгалтера, а й заощадити його робочий час, зменшити ризики помилок, а враховуючи наявність форс-мажорних обставин сьогодення (COVID-19), дозволить працювати дистанційно у віддаленому доступі. Завдяки цьому зникне потреба в здійсненні завдань в ручному режимі, таким чином можливо оптимізувати всю бухгалтерську роботу.

Отже, на вітчизняному ринку програмного забезпечення запропонована велика кількість бухгалтерських програм, але проаналізувавши ринок найефективнішим для ОДСЮСШ СОО ВФСТ «Колос» буде використання системи «Дебет Плюс», адже вона є самодостатньою та максимально пристосованою до роботи бюджетних та державних підприємств, тому що розроблена саме в Україні умовах постійної зміни законодавчого поля.

Для того, щоб модернізувати облік в державному секторі необхідно належним чином сформувати єдину нормативно-правову базу, яка має бути адаптованою до: міжнародних стандартів, удосконалень методології обліку та складання звітності, а також впровадження інформаційних технологій. Вищезазначені шляхи вдосконалення обліку допоможуть забезпечити реальністичність планових показників бюджету та правильність їх виконання, це дозволить визначати основні напрями фінансування, забезпечить дієве використання бюджетних коштів та їх збереження [33].

ВИСНОВКИ

В Україні триває процес реформування бухгалтерського обліку та звітності в державному секторі відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Метою цього процесу є наближення організації бухгалтерського обліку до сучасних вимог міжнародної практики, усунення можливих проблем, удосконалення нормативної бази, що регламентує облік [33].

Основними шляхами покращення організації обліку в установах бюджетної сфери є систематизація облікових процесів, покращення формування організаційної структури бухгалтерських служб, удосконалення системи підготовки та перепідготовки профільних спеціалістів. Все це можна забезпечити шляхом впровадження інформаційно-аналітичної системи суб'єктами державного сектору для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності [33].

Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах регулюється вимогами чинного законодавства, зокрема: Бюджетного кодексу України та Податкового кодексу, Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі, Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні та різними постановами і наказами Міністерства Фінансів та Кабінету Міністрів України.

Отже, за результатами проведеного дослідження можна дійти висновку, що ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах є досить складним та серйозним процесом, це потребує точності і достовірності.

Одним з найважливіших інструментів функціонування бюджетної установи є облікова політика. Вона повинна бути розроблена на кожному підприємстві обов'язково згідно з Положенням про облікову політику. Правильність організація облікової політики призводить до правильного і

своєчасного прийняття управлінських рішень.

В даній роботі досліджено діяльність Обласної дитячо-юнацької спортивної школи Сумської обласної організації Всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства «Колос» АПК, розглянуто організацію ведення бухгалтерського обліку, проаналізовано основні показники за видатками, висвітлена облікова політика дитячо-юнацької школи та виявлено кілька недоліків.

Сумська обласна організація Всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства «Колос» – це бюджетна установа, яка відноситься до неприбуткових організацій. Спортивна школа складає та подає фінансову звітність, що відображає стан використання бюджетних коштів.

За результатами проведеного дослідження виявлено, що облік в установі не автоматизований, це значно впливає на ефективність та зручність ведення бухгалтерського обліку. Формування автоматизованої системи, що базується на визначених позиціях і принципах, забезпечить бюджетній установі оперативне вирішення будь-яких задач бухгалтерського обліку, аналізу та контролю. Це дозволить забезпечити якісну організацію бухгалтерського обліку, контролю за формуванням доходів і видатків бюджетних установ, економії грошових та матеріальних ресурсів, забезпеченню ефективності фінансування.

В результаті здійсненого дослідження було виявлено наступне:

- невисвітленість у Положенні про облікову політику установи організаційних питань щодо оприлюднення інформації про використання публічних коштів на веб-порталі «Є-Data»;
- не встановлено особи, відповідальної за висвітлення інформації про використання публічних коштів у реальному часі;
- бухгалтерський облік в установі не автоматизовано. Усі розрахунки бухгалтерського обліку здійснюються в «ручному режимі» за допомогою використання програми Microsoft Excel.

У роботі запропоновано деякі шляхи покращення організації бухгалтерського обліку Сумської обласної організації Всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства «Колос», зокрема:

- внесення певних коригувань до облікової політики установи щодо застосування додаткових субрахунків по рахунку 11 та організації документообігу спортивної школи «Колос»;
- автоматизація організації бухгалтерського обліку шляхом застосування у роботі бухгалтерії установи програмного продукту, розробленого в Україні та для України – «Дебет Плюс».

Запровадження автоматизації облікового процесу та удосконалення облікової політики дадуть можливість установі полегшити роботу бухгалтера, заощадити його робочий час, оптимізувати обліковий процес та контролювати дотримання бюджетного законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456- VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456> – 17
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України : Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 року № 11. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
4. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://treasury.go.ua/main/uk/publish/category?cat_id=215075&page=0\(1\)](http://treasury.go.ua/main/uk/publish/category?cat_id=215075&page=0(1))
5. Про затвердження Типового положення про бухгалтерську службу бюджетної установи : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.2011 р. № 59. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/59-2011>.
6. Бондаренко Н. В. Концепція розвитку державного сектора економіки/ Н. В. Бондаренко // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво.– 2010. – Вип. 1. – с. 40-45.
7. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік : облікова політика і план рахунків, стандарти і кореспонденція рахунків, звітність: навч. посіб./ Ф. Ф. Бутинець. – Житомир: ЖІТІ, 2000 – 480 с.
8. Свірко С. В. Бухгалтерський облік бюджетних установах: методологія та організація : монографія / С. В. Свірко. – К. : КНЕУ, 2016. – 244 с.
9. Сопко В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу : підручник / В. В. Сопко, В. П. Завгородній. – К. : КНЕУ, 2014. – 412 с.
10. Писаренко Т. М. Особливості організації обліку у бюджетних установах

//Т. М. Писаренко // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. – 2013. – Вип. 10(2). – С. 193-202. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ec№f_2013_10\(2\)_27.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ec№f_2013_10(2)_27.pdf).

11. Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету : Наказ Міністерства фінансів України від 12.03.2012 р. № 333. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>.
12. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280-97ВР.-[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97>
13. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010р. №2755- VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
14. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ Міністерства фінансів України 31.12.2013 р. № 1203. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0161> – 14.
15. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88. – [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
16. Про затвердження типових форм меморіальних ордерів, інших облікових регістрів суб'єктів державного сектору та порядку їх складання: Наказ Міністерства фінансів України від 08.09.2017р. №755. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1416-17#>
17. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007–2015 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.01.2007 р. № 34. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/34-2007-%D0%BF/print1389935151>
18. Типова кореспонденція субрахунк-ів бухгалтерського обліку для

відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами: Наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2015 р. №1219. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-16>.

19. Атамас П.Й. Основи обліку в бюджетних установах. Навчальний посібник / П.Й. Атамас –Київ: Центр навчальної літератури, 2015. –288 с.13.
20. Захарьин В. Р. Теория бухгалтерского учета: [учебник] / В. Р. Захарьин – М.:ИНФРА-М: ФОРУМ, 2003. –304с.
21. Рожелюк В. Н. Актуальные проблемы формирования учетной информации для потребностей управления / В. Н. Рожелюк // Бухгалтерский учет и анализ: Научно-практический журнал. –2013. –№11 (203). –С. 8–15.
22. Джога Р.Т. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навч. посібник. –К.: КНЕУ, 2014. –250 с.
23. Рожелюк В. М. Міжнародний досвід формування облікової політики підприємства / В. М. Рожелюк // Інноваційна економіка. –2009. –№ 2 (12). –С. 123–127.
24. Чебан Т.М. Нормативне регулювання облікової політики державних і комунальних підприємств: критична оцінка та перспективи розвитку. Теорія та методологія обліку, оподаткування, аудиту та аналізу в системі інформаційного забезпечення управління суб'єктами господарювання: колективна монографія [Текст] / за заг. ред. д.е.н., проф. О.А. Сарапіної; ХНТУ. –Херсон: Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2018. –С. 16-28.
24. Шнейдман Л. З. Уроки истории / Л. З Шнейдман // Бухгалтерский учет. –1997. –№ 12. –С. 82-86.
25. Лучко М. Невизначеність та ймовірнісність господарських операцій: до питання бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / М. Лучко // Соціально-економічні проблеми і держава. –2013. – Вип. 2 (9). –С. 98-

- 109.– URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf-/2013/13lmrpbo.pdf>.
26. Сушко, Н. І. Облік фінансових інвестицій у бюджетних установах / Н. І. Сушко // Баланс-бюджет. –2016. –№ 17 (585). –С. 15-20.
27. Облікова політика: навч. посіб. / Г.М. Давидов, В.М. Савченко, О.В. Пальчук, та ін.; за заг. ред. Г.М. Давидова. 2-ге вид., перероб. і доп. – Кропивницький: ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. – 362 с.
28. Ткачук Н.М. Фінансування бюджетних установ: теоретична сутність, форми і методи / Н.М. Ткачук // Наука й економіка. –2015. –№ 2. –С. 99–106.
29. Порядок забезпечення вихованців, спортсменів, учнів (студентів) та тренерів (тренерів-викладачів, вчителів зі спорту) закладів фізичної культури і спорту спортивним одягом, спортивним спеціальним взуттям, спортивним інвентарем індивідуального користування та встановлення строків їх використання Затверджений Наказом Міністерством молоді та спорту України від 08.04.2015 с № 994 – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0464-15#Text>
30. «Дебет Плюс» – програма для ведення бухобліку в бюджетній установі» – URL: <https://debet.com.ua/uk>
31. Закон України «Про відкритість використання публічних коштів» від 11 лютого 2015 року № 183-VII – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-183-19#Text>
32. Порядок реєстрації суб'єктів надання інформації про використання публічних коштів на єдиному веб-порталі використання публічних коштів, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 22.06.2018 № 575 – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0835-18#Text>
33. Медвідь Ж. В. Удосконалення організації обліку та його автоматизація / Ж. В. Медвідь // XVI Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Обліково-аналітичні й статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці»